

УДК 378.018.8:373.2.011.3-051]:001.895

DOI <https://doi.org/10.32782/apv/2022.2.5>

Ірина ПІДЛИПНЯК

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології та педагогіки розвитку дитини, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, вул. Садова, 2, м. Умань, Черкаська область, Україна, 20300

ORCID: 0000-0002-8265-589X

Бібліографічний опис статті: Підлипняк, І. (2022). Підготовка майбутніх фахівців з дошкільної освіти до інноваційної діяльності. *Acta Paedagogica Volynienses*, 2, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2022.2.5>

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті розглянуто особливості підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти. Проаналізовано проблему підготовки вихователів до використання інноваційних технологій і запропоновано її системне розв'язання, що уможливує удосконалення формування змісту та педагогічного інструментарію професійної підготовки фахівців. Акцентовано увагу на особливостях реалізації інновацій в дошкільній освіті; окреслено вимоги до вихователів дошкільних закладів у контексті реалізації ними освітніх інновацій; виявлено сучасні тенденції підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до інноваційної педагогічної діяльності в зарубіжній теорії і практиці.

Визначено провідну роль новітніх технологій у практиці дошкільної освіти та доцільність їх використання фахівцями дошкільної освіти.

Окреслено напрями вдосконалення змісту підготовки майбутнього вихователя до реалізації сучасних технологій у закладах дошкільної освіти.

Отже, одне з найважливіших завдань, що стоїть сьогодні перед закладом вищої освіти – підготовка фахівця, здатного здійснювати інноваційну професійну діяльність. Особливо актуальною ця проблема є в аспекті підготовки педагогів для системи дошкільної освіти. Особливості реалізації інновацій у дошкільній освіті, ґрунтовність вимог до вихователів дошкільних закладів, які є віддзеркаленням їхньої здатності до розроблення, апробації, впровадження і застосування педагогічних інновацій, вимагають організації спеціальної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти до інноваційної педагогічної діяльності. Формування готовності до інноваційної педагогічної діяльності має розпочинатися вже на етапі фахової підготовки фахівців у закладах вищої педагогічної освіти, що вимагає проектування і практичної реалізації відповідної системи підготовки майбутніх педагогів до інноваційної педагогічної діяльності з урахуванням напряму підготовки та спеціальності.

Ключові слова: майбутні фахівці з дошкільної освіти, інноваційні технології, професійна підготовка, зміст підготовки.

Ірина ПІДЛІПНЯК

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Senior Lecturer at the Department of Psychology and Pedagogy of Child Development, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, 2, Sadova str., Uman, Cherkasy region, Ukraine, 20300

ORCID: 0000-0002-8265-589X

To cite this article: Pidlypniak, I. (2022). Pidhotovka maibutnix fakhivtsiv z doshkilnoi osvity do innovatsiinoi diialnosti [Training of future specialists of preschool education for innovative activities]. *Acta Paedagogica Volynienses*, 2, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2022.2.5>

TRAINING OF FUTURE SPECIALISTS OF PRESCHOOL EDUCATION FOR INNOVATIVE ACTIVITIES

The article describes the peculiarities of training of future specialists in preschool education. The problem of training the educators to use innovative technologies has been analyzed and its systematic solution has been offered, which allows improving the formation of the content and pedagogical tools of professional training of the specialists. The peculiarities of the implementation of innovations in preschool education have been emphasized; the requirements for educators

of preschool institutions in the context of their implementation of educational innovations have been outlined; modern tendencies of training of future educators of preschool institutions for innovative pedagogical activity in foreign theory and practice have been revealed.

The leading role of the newest technologies in the practice of preschool education and the expediency of their use by preschool education specialists has been determined.

The directions of improving the content of training the future educator to implement modern technologies in preschool institutions have been outlined.

Thus, one of the most important tasks facing a higher educational institution today is to train a specialist capable of carrying out innovative professional activities. This problem is especially urgent in the aspect of training teachers for the preschool education system. Peculiarities of implementation of innovations in preschool education, expediency of requirements for preschool educators, which are a reflection of their ability to develop, test, implement and apply pedagogical innovations, require special training of future preschool education specialists for innovative pedagogical activities. The formation of readiness for innovative pedagogical activities should begin at the stage of professional training at higher pedagogical education institutions, which requires the projecting and practical implementation of the appropriate system of training future teachers for innovative pedagogical activities, taking into account the direction of training and specialty.

Key words: future specialists of preschool education, innovative technologies, professional training, content of training.

Актуальність проблеми. Суспільне дошкільне виховання на сучасному етапі свого розвитку та трансформації потребує оновлення, удосконалення, нових підходів. Дитина дошкільного віку третього тисячоліття – нова особистість, на формування якої безпосередньо та опосередковано впливають різноманітні фактори сьогодення: соціальні, природні, екологічні, інформаційні тощо. Розвиток, виховання та навчання дошкільників в умовах їх життєдіяльності розглядається теоретиками та практиками в динаміці, на гуманістичних засадах особистісно зорієнтованої моделі партнерської взаємодії. Однак аналіз реального процесу життєдіяльності дитячої спільноти свідчить про відчутні труднощі в реалізації індивідуалізації виховання. Дуже гостро стоїть питання про створення гуманного освітньо-розвивального середовища, спрямованого на виховання цілісної гармонійної особистості. У центрі виховного процесу – дитина з її унікальними здібностями та задатками. Саме тому питання якості професійної підготовки педагога дошкільного навчального закладу у вищому навчальному закладі не менш важливі, ніж зміни в дошкільній освіті. Процеси змін взаємообумовлені та взаємодіють. Навчання розглядається як особистісне надбання й ціннісні здобутки. У зв'язку з цим активізуються пошуки відповіді на запитання: «Як навчати, як створити умови для розвитку та самореалізації особистості у процесі навчання?» Значною мірою цього можна досягти, використовуючи сучасні інноваційні технології навчання, як в умовах вищого закладу освіти, так і в умовах дошкільного навчального закладу та початкової освіти.

Педагог покликаний відкрити перед дитиною різноманітний світ у всіх його проявах, допомогти їй увійти в цей світ без страху, зі справжнім інтересом і любов'ю.

У результаті соціально-економічних перетворень у суспільстві відбулися радикальні зміни у всіх сферах життя нашої країни, зокрема і в освітній галузі. Ці зміни спрямовані на підвищення конкурентоспроможності та професійної мобільності випускників закладів вищої освіти на ринку праці, поглиблення її фундаментальності та посилення практичної складової професійної підготовки.

Аналіз ринку праці, позиція роботодавців та замовника засвідчують, що на сьогоднішній день гостро стоїть питання насичення ринку праці фахівцями дошкільної освіти, а також проблема приведення професійної діяльності педагогів у відповідність із підвищеними вимогами до якості та різноманітності освітніх послуг з боку батьків та самих дітей (Ishchenko, 2022).

Інноваційний процес реорганізації всієї системи освіти, який протікає вже багато років, висуває високі вимоги до організації дошкільної освіти. Він інтенсифікує пошуки нових, психолого-педагогічних підходів до цього процесу, які мають більшу ефективність. На етапі розвитку суспільства інноваційні процеси торкаються, насамперед, системи дошкільної освіти як початкової ланки розкриття потенційних здібностей дитини. Розвиток дошкільної освіти, її перехід на новий якісний рівень неможливий без розробки та впровадження інноваційних технологій виховання, навчання та розвитку дітей дошкільного віку (Duka, 2019).

Нові методи, форми, засоби та технології, що використовуються в педагогічній практиці, орієнтовані на особистість дитини, на розвиток її здібностей, визначаються інноваціями. На зміну традиційним методам приходять активні методи навчання та виховання, спрямовані на активізацію пізнавального розвитку дитини. У цих умовах педагогу дошкільної освіти необхідно вміти орієнтуватися в різноманітності інтегративних підходів до розвитку дітей, у широкому спектрі сучасних технологій дошкільної освіти (Shakhina, 2020).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вдосконалення системи освіти, якості освітніх послуг та результативності навчання вже тривалий час є предметом дослідження як вітчизняних, так і зарубіжних вчених.

У низці наукових досліджень визначено різні аспекти підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до професійної діяльності: формування професійної компетентності вихователів закладів дошкільної освіти в умовах ступеневої підготовки (Г. Беленька), сутність компетентнісного підходу в підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти у вищому навчальному закладі (А. Богуш), фахова підготовка педагога-вихователя дошкільного закладу до економічного виховання дітей (Н. Грама), підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти до роботи з неблагополучними сім'ями (Т. Жаровцева), підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до організації процесу науково-практичного оволодіння дошкільниками об'єктами довкілля (Л. Зайцева), професійна підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до роботи з дезадаптованими дітьми (Л. Зданевич), моніторинг якості професійної підготовки майбутніх педагогів дошкільної освіти (Е. Карпова), розвиток методичної культури майбутніх викладачів педагогічних дисциплін спеціальності «Дошкільна освіта» в умовах підготовки за магістерською програмою (І. Княжева), підготовка майбутніх викладачів дошкільної педагогіки і психології до інноваційної професійної діяльності (Л. Козак), організація професійного самовиховання майбутніх вихователів дошкільних закладів і вчителів початкових класів (О. Кучерявий), професійна підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти у вищому навчальному закладі в системі

заочного навчання (В. Нестеренко), художньо-педагогічна підготовка студентів факультету дошкільного виховання педагогічного університету (Г. Підкурманна), підготовка фахівців з дошкільної освіти за кредитно-модульною системою організації навчального процесу (Т. Поніманська), музично-педагогічна підготовка майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів у педагогічних університетах (Т. Танько) та інші.

Мета статті – полягає у розкритті особливостей підготовки майбутніх фахівців з дошкільної освіти до використання інноваційних технологій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інтеграція України у світовий науковий, економічний та соціокультурний простір передбачає забезпечення якісних змін в освітній системі, яка на сучасному етапі реформування переходить від екстенсивного розвитку до інноваційного, де головним ресурсом є висококваліфіковані педагогічні кадри, здатні бути не тільки учасниками інноваційних змін, а й активними ініціаторами інноваційних ідей, розуміти суть освітніх інновацій, прогнозувати їх результативність, проектувати та планово їх упроваджувати. Це вимагає перегляду концептуальних засад професійної підготовки майбутніх педагогів, зокрема фахівців у галузі дошкільної освіти, яка є обов'язковою первинною складовою системи безперервної освіти в Україні, базою цілісного розвитку творчої, ініціативної, неординарної особистості, фундаментом творення нового освітнього процесу (Dychkivska, 2017).

В умовах реалізації нових стратегій розвитку дошкільної освіти в Україні особливого значення набуває підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до інноваційної діяльності вже на етапі здобуття професійної освіти у закладах вищої педагогічної освіти. Результат такої підготовки акумулюється в готовності майбутнього вихователя як гуманістично зорієнтованої особистості з розвитим інноваційним мисленням оперативно реагувати на динаміку соціально-економічних процесів, створювати нові освітні програми, застосовувати сучасні педагогічні технології і проектні методики, забезпечувати варіативність освітньо-виховного процесу, враховуючи зміст і види інновацій, індивідуальність дитини

і запити сім'ї, цільове призначення закладів дошкільної освіти і його матеріальні ресурси. Вищезазначене дозволило визнати проблему вивчення теоретико-методичних засад підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до інноваційної педагогічної діяльності як пріоритетну (Balaieva, 2015).

У процесі дослідження встановлено, що інноваційна педагогічна діяльність в системі дошкільної освіти детермінована специфікою дошкільного дитинства, яка слугує своєрідним маркером для її реалізації як у традиційних дошкільних закладах (працюють у режимі функціонування), так і в дошкільних закладах нового типу (працюють у режимі розвитку). Провідними напрямками реалізації інноваційної педагогічної діяльності в закладах дошкільної освіти різного типу є: розвиток дитини дошкільного віку (фізичний, психічний, еколого-валеологічний, соціальний, творчий шляхом створення відповідного природного, культурного, соціального простору); удосконалення управління закладів дошкільної освіти (створення нових моделей закладів дошкільної освіти, розробка й апробація варіативних та альтернативних освітніх програм і педагогічних технологій, проектування предметно-розвивального середовища); особистісно-професійний розвиток вихователів закладів дошкільної освіти (оволодіння новим змістом і технологіями роботи з дітьми, батьками, соціальними партнерами, розвиток інноваційного мислення й гуманістичної спрямованості, підвищення професійної компетентності).

Вищезазначене дозволило окреслити вимоги до вихователів дошкільних закладів, здатних реалізувати інновації в системі дошкільної освіти, як сукупність таких компонентів:

– особистісного, складниками якого є інноваційна спрямованість та інноваційна культура. Інноваційна спрямованість передбачає наявність у вихователя інноваційного ставлення до світу, особистісної цілеспрямованості на пошук нових технологій розвитку дітей дошкільного віку, впровадження інноваційного досвіду і створення власних технологій, методів роботи з дошкільниками, усвідомлення обмеженості стереотипних підходів до розвитку дітей дошкільного віку в сучасних умовах. Про сформованість у вихователя інноваційної культури свідчить здатність формулювати освітні цілі

на підставі аналізу сучасних наукових даних про закономірності розвитку дошкільників й актуальних запитів суспільства, усвідомлення доцільності й ефективності власних інноваційних пошуків, володіння педагогічними засобами, що забезпечують інноваційний спосіб діяльності;

– діяльнісного, що передбачає, по-перше, володіння вихователем технологіями дослідницької й проектної роботи; по-друге, – розуміння дитини як суб'єкта діяльності й спілкування, прийняття її суб'єктності як цінності, здійснення взаємодії з нею на суб'єкт-суб'єктній основі, створення умов для становлення її особистості як вільної, відповідальної, творчої; по-третє, – здатності до взаємодії з іншими членами педагогічного співтовариства, з батьками вихованців у процесі створення, використання і розповсюдження новацій на суб'єктній основі;

– компетентнісного, основу якого утворює інноваційна компетентність вихователя, що виявляється в умінні складати нові програми актуалізації й розвитку здібностей дітей раннього й дошкільного віку; здатності передбачати результати впровадження інноваційних технологій; нестереотипності сприйняття й інноваційності мислення; готовності до творчої самореалізації, саморозвитку протягом життя (Dychkivska, 2017).

Багатогранність педагогічної діяльності є чинником, що відкриває простір для багатьох педагогічних технологій, динаміка продукування яких постійно зростає.

Під сучасними технологіями дошкільної освіти у дослідженні розуміється система інноваційних методів, форм та засобів навчання, виховання та розвитку особистості дитини в сучасних соціокультурних умовах, які рекомендовані до впровадження в установах дошкільної освіти (Koshel, 2019).

З одного боку, педагогічні інновації можуть або змінювати процеси виховання, розвитку та навчання дітей дошкільного віку, або вдосконалювати їх. Сучасні технології та методики поєднують прогресивні креативні технології та стереотипні елементи освіти, які довели свою ефективність у процесі педагогічної діяльності (Lakh, 2016).

Технологізація – найважливіша тенденція розвитку освіти, це підтверджує і запровадження нових стандартів освіти та поява вели-

кої кількості педагогічних технологій на ринку освітніх послуг.

Термін «технологія» в перекладі з грецької означає «наука про мистецтво» (техне – мистецтво, майстерність; logos – слово, навчання). У педагогічній літературі вживають поняття: «педагогічна технологія», «освітня технологія», «технологія навчання» (Lystopad, 2019).

Педагогічна технологія це системний метод створення, застосування та визначення всього процесу викладання та засвоєння знань з урахуванням технічних та людських ресурсів та їх взаємодії, що ставить своїм завданням оптимізацію форм освіти (Khymynets, 2009).

Відтак, педагогічні технології розуміємо як конкретний інструментарій викладача закладу вищої освіти, метою якого є підвищення ефективності освітнього процесу, гарантоване досягнення запланованих результатів навчання.

Складність, багатогранність педагогічної діяльності є чинником, що відкриває простір для багатьох педагогічних технологій, динаміка продукування яких постійно зростає.

Розгортання інноваційної діяльності вихователя відбувається, на наш погляд, таким чином: відчуття вихователем потреби у здійсненні інновацій, яку він усвідомлює як мотив діяльності; формулювання мети діяльності щодо впровадження інновацій; аналіз умов, в яких має здійснюватися досягнення мети (мета й аналіз умов її досягнення складають задачу діяльності); планування дій для досягнення мети, що включають експериментальну складову; система дій, що здійснюються відповідно до плану; прогностичний та діагностичний контроль дій та оцінка результату; рефлексія здійснених способів дій; постановка наступної задачі інноваційної діяльності.

Інноваційна спрямованість передбачає наявність у вихователя інноваційного ставлення до світу; особистісної цілеспрямованості на пошук нового; активного пошуку нових технологій розвитку дітей дошкільного віку, впровадження чужого досвіду й створення власних форм, прийомів, методів роботи з дошкільниками; усвідомлення обмеженості стереотипних підходів до розвитку сучасних дітей дошкільного віку.

Особливості реалізації інновацій у дошкільній освіті, ґрунтовність вимог до вихователів дошкільних закладів, які є віддзеркаленням

їхньої здатності до розроблення, апробації, впровадження і застосування педагогічних інновацій, вимагають організації спеціальної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти до інноваційної педагогічної діяльності.

Окреслимо напрями вдосконалення змісту підготовки майбутнього вихователя до використання інноваційних технологій:

- визначення дисциплін, зміст яких закладає необхідну теоретико-методичну та практичну основу підготовки майбутнього вихователя до використання інноваційних технологій в освітньому процесі дітей дошкільного віку;

- розроблення змістових тем, питань, які забезпечують практичну реалізацію міжпредметних зв'язків; реалізація системи міжпредметних зв'язків викладачами фахових навчальних дисциплін;

- організація педагогічного супроводу фахової підготовки майбутніх вихователів для їхньої адаптації до інноваційного професійного середовища;

- реалізація індивідуальних освітніх маршрутів шляхом диверсифікації програм дошкільного виховання, інтеграції дисциплінарних курсів;

- спрямування майбутніх фахівців дошкільної освіти до формування в дітей єдиної системи цінностей, відповідного рівня життєвих компетенцій;

- орієнтація навчальних програм підготовки вихователів дошкільної освіти на ознайомлення з інноваційними освітніми технологіями через елективні курси, що забезпечують готовність до всебічного розвитку дитини;

- наповнення змісту навчальних дисциплін реальними професійними ситуаціями, розв'язання яких вимагає сформованості інноваційного мислення;

- спрямованість системи неперервної педагогічної освіти на формування професійної мобільності вихователів дошкільних закладів в умовах глобалізованого професійного середовища.

Тому, професійна діяльність вихователів дошкільних навчальних закладів сьогодні визначається не лише необхідністю оволодіння високим рівнем загальної культури, професійно-педагогічною компетентністю, але й здатністю нетрадиційно підходити до вирішення різноманітних педагогічних ситуацій, здійсню-

вати свою діяльність на іноваційній основі. Діяльність на іноваційній основі дозволяє вихователям закладів дошкільної освіти формувати і досягати цілей навчання та виховання дітей дошкільного віку адекватних їх віковим, освітнім, виховним і розвивальним можливостям; моделювати доцільні зміни в організації, структурі і змісті освітнього процесу закладу дошкільної освіти навчального; цілеспрямовано та своєчасно вносити корективи в процес розвитку дитини.

Висновки і перспективи подальших розвідок. В іноваційних освітніх перетвореннях особливо високими є вимоги до рівня теоретичних знань і практичної підготовки вихователя. Вихователь повинен уміти спрямовувати

педагогічний процес на особистість вихованця, вибудовувати свою професійну діяльність так, щоб кожна дитина мала необмежені можливості для самостійного і високоєфективного розвитку. А це у принципово інших вимірах визначає проблематику і зміст професійної та особистісної підготовки вихователя, актуалізує необхідність створення педагогічних систем, зорієнтованих на іноваційну діяльність, і відповідно на пошук нових підходів до підготовки майбутнього фахівця.

Перспективним може бути розроблення ціннісних засад педагогічної діяльності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти у контексті євроінтеграційних процесів у сучасному освітньому просторі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Балаєва К. Підготовка майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до застосування іноваційних технологій у професійній діяльності : автореф. дис. на здобуття ступеня канд. пед. наук : 13.00.04. Івано-Франківськ, 2015. 22 с.
2. Дичківська І. М. Підготовка майбутніх вихователів дошкільних закладів до іноваційної педагогічної діяльності: теорія і методика: монографія. Рівне: Поліграф, 2017. 420 с.
3. Дука Т. М., Підлипняк І. Ю. Особливості розвитку професійного потенціалу майбутнього педагога засобами іноваційних технологій. Проблеми освіти: збірник наукових праць. ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2019. Вип. 91. С. 141–146.
4. Іщенко Л. В. Формування готовності майбутніх вихователів до реалізації сучасних педагогічних технологій у закладах дошкільної освіти. *Věda a perspektivy*. № 2(9). 2022. С. 152–164.
5. Кошель В. М., Юрченко Н. В. Використання іноваційних технологій для самовдосконалення майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в професійній діяльності: посібник. Чернігів: ТОВ «Чернігівська картонажнополіграфічна фабрика», 2019. 150 с.
6. Лах М. Формування готовності майбутніх педагогів до впровадження іноваційних технологій навчання дітей старшого дошкільного віку : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Івано-Франківськ, 2016. 22 с.
7. Листопад О. А. Підготовка майбутніх вихователів до використання іноваційних технологій в закладах дошкільної освіти. *Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського*. Педагогічні Науки. 2019. № 2 (65). С. 183–189.
8. Підлипняк І. Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти. Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. 2013. №. 44. С. 28–34.
9. Підлипняк І. Ю. Підготовка майбутніх вихователів до музичного виховання дітей дошкільного віку в умовах сучасної вищої освіти. *Академічні студії. Серія «Педагогіка»*, 1(4), 2021. С. 152–157.
10. Химинець В. Іноваційна освітня діяльність. Тернопіль: Мандрівець, 2009. 360 с.
11. Шахіна І. Ю., Садова Д. В. Іноваційні педагогічні технології в дошкільній освіті: Переваги та особливості використання. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького*. Серія: Педагогічні науки № 1, 2020. С. 236–240.

REFERENCES:

1. Balaieva, K. (2015). *Pidhotovka maibutnix vykhovateliv doshkilnykh navchalnykh zakladiv do zastosuvannia innovatsiinykh tekhnolohii u profesiinii diialnosti* [Preparation of future educators of preschool educational institutions for the application of innovative technologies in professional activities]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Ivano-Frankivsk [in Ukrainian].
2. Dychkivska, I. M. (2017). *Pidhotovka maibutnix vykhovateliv doshkilnykh zakladiv do innovatsiinoi pedahohichnoi diialnosti: teoriia i metodyka* [Preparation of future educators of preschool institutions for innovative pedagogical activity: theory and methods]. Rivne: Polihraf [in Ukrainian].
3. Duka, T. M., & Pidlypniak, I. Yu. (2019). *Osoblyvosti rozvytku profesiinoho potentsialu maibutnoho pedahoha zasobamy innovatsiinykh tekhnolohii* [Features of development of professional potential of the future teacher by means

of innovative technologies]. *Problemy osvity – Problems of education*, issue 91, pp.141–146. Vinnytsia: TOV «TVORY» [in Ukrainian].

4. Ishchenko, L. (2022). Formuvannia hotovnosti maibutnikh vykhovateliv do realizatsii suchasnykh pedahohichnykh tekhnolohii u zakladakh doshkilnoi osvity [Forming the readiness of future educators to implement modern pedagogical technologies in preschool education]. *Věda a perspektivy*, 2(9), pp. 152–164 [in Czech Republic].

5. Koshel, V. M., & Yurchenko, N. V. (2019). Vykorystannia innovatsiinykh tekhnolohii dlia samovdoskonalennia maibutnikh vykhovateliv zakladiv doshkilnoi osvity v profesiinii diialnosti [The use of innovative technologies for self-improvement of future educators of preschool education in professional activities]. Chernihiv: TOV «Chernihivska kartonazhnopolihrafichna fabryka» [in Ukrainian].

6. Lakh, M. (2016). Formuvannia hotovnosti maibutnikh pedahohiv do vprovadzhennia innovatsiinykh tekhnolohii navchannia ditei starshoho doshkilnoho viku [Formation of readiness of future teachers for introduction of innovative technologies of training of children of senior preschool age]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Ivano-Frankivsk [in Ukrainian].

7. Lystopad, O.A. (2019). Pidhotovka maibutnikh vykhovateliv do vykorystannia innovatsiinykh tekhnolohii v zakladakh doshkilnoi osvity [Preparation of future educators for the use of innovative technologies in preschool education]. *Naukovyi visnyk MNU imeni V. O. Sukhomlynskoho. Pedahohichni Nauky – Scientific Bulletin of VO Sukhomlinsky MNU. Pedagogical Sciences*, 2 (65), pp.183–189 [in Ukrainian].

8. Pidlypniak, I. (2013). Pidhotovka maibutnikh fakhivtsiv doshkilnoi osvity [Training of future specialists in preschool education]. *Psykhologo-pedahohichni problemy silskoi shkoly – Psychological and pedagogical problems of rural school*, 44, pp. 28–34 [in Ukrainian].

9. Pidlypniak, I. Yu. (2021). Pidhotovka maibutnikh vykhovateliv do muzychnoho vykhovannia ditei doshkilnoho viku v umovakh suchasnoi vyshchoi osvity [Preparation of future educators for musical education of preschool children in the conditions of modern higher education]. *Akademichni studii. Serii «Pedahohika» – Academic studies. Series «Pedagogy»*, 1(4), pp.152–157. [in Ukrainian].

10. Khymynets, V. (2009). Innovatsiina osvithna diialnist [Innovative educational activities]. Ternopil: Mandrivets [in Ukrainian].

11. Shakhina, I. Iu., & Sadova, D. V. (2020). Innovatsiini pedahohichni tekhnolohii v doshkilnii osviti: Perevahy ta osoblyvosti vykorystannia [Innovative pedagogical technologies in preschool education: Advantages and features of use]. *Visnyk Cherkaskoho natsionalnoho universytetu imeni Bohdana Khmelnytskoho – Bulletin of Cherkasy National University named after Bohdan Khmelnytsky*, 1, pp. 236–240. [in Ukrainian].